

Extra les!

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideële organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Extra les Nieuwsbegrip over auteursrecht

Vooraf

Supported by:

Deze les is ontwikkeld op niveau A en B in opdracht van de Federatie Auteursbelangen, mede mogelijk gemaakt door de Intellectual Property Office van de Europese Unie (EUIPO) om aandacht te vragen voor het belang van auteursrecht voor mediawijsheid. De Week van de Mediawijsheid vindt plaats van 6 tot en met 13 november 2020, maar deze les kan uiteraard het hele schooljaar worden gebruikt.

Meer informatie over de Week van de Mediawijsheid vindt u op weekvandemediawijsheid.nl

In deze les gaat het over het maken van een vlog en het feit dat je als maker auteursrecht hebt. Op de website auteursrechtvoorjou.nl vindt u meer informatie over auteursrecht. Deze website is speciaal ontwikkeld voor leerlingen in de bovenbouw van het primair onderwijs.

Op de website van KlasseTV is een gratis lessenpakket beschikbaar over wijs met media omgaan en het nut van auteursrecht daarbij, met video- en digibordlessen over onder meer 'mijn werkstuk', 'nepnieuws', 'beroemd worden' en 'foto's delen'.

Onderwerp

Vloggen

Opdracht 1

Tekst lezen en vragen stellen over de tekst

Opdracht 2

Een kernmerkenschema

Opdracht 3

Vragen beantwoorden over de tekst

Opdracht 4

Oefenen met woorden uit de tekst

Opdracht 5

Zelf een vlog/video maken

Clib-score

Functioneringsniveau begrijpend lezen M5-E5

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Vloggen: iets voor jou?* (niveau A);
- bijbehorende opdrachten voor niveau A;
- Voor abonnees van Nieuwsbegrip: het stappenplan met woordhulp (op de website bij Basismateriaal, tabblad Stappenplannen)
- **opdracht 5: per groepje een telefoon of camera om een video op te nemen**

Doelwoorden uit de leestekst (NB Met deze woorden zijn geen online oefeningen beschikbaar):

de vlogger	= iemand die een videodagboek maakt
de kijker	= iemand die naar een video kijkt
het bedrijf	= een groep mensen die iets verkoopt om geld te verdienen
sponsoren	= geld aan iemand geven om hem te laten zeggen dat hij iets goed vindt
de reclame	= zeggen of laten zien dat je iets moet kopen
toestemming vragen	= vragen of iets mag
auteursrecht	= dat je als maker zelf bepaalt wat er met jouw werk gebeurt
beschermen	= zorgen dat er niets verkeers gebeurt
doorgeven	= iets aan iemand vertellen
beschermen	= zorgen dat er niets verkeers gebeurt
melden	= vertellen hoe het is

Opdrachten

OPDRACHT 1

klassikaal/
tweetallen

Modellen

Werkwijze

Voorspellen, tekst lezen en vragen stellen

1. Bekijk met de leerlingen de buitenkant van de tekst: de titel, tussenkopjes en de foto. Voorspel wat het onderwerp van de tekst is en wat de tekst de leerlingen over dit onderwerp gaat vertellen.
2. Lees en bespreek gezamenlijk de uitleg. Doe hardop denkend voor hoe u bij de inleiding van de tekst een vraag bedenkt. Bijvoorbeeld: *In de inleiding lees ik dat je vast weleens naar vlogs kijkt. Is dat inderdaad zo, kijk je wel eens naar vlogs? **Wat** is een vlog eigenlijk precies? **Waarover** wordt er zoal gevraagd?*
3. De leerlingen beantwoorden individueel de vraag in de titel van de tekst: *Vloggen: iets voor jou?*
4. De leerlingen lezen vervolgens in tweetallen de tekst actief. Wanneer de leerlingen een vraag hebben bij de tekst, noteren zij een vraagteken in de kantlijn van de tekst.
5. Na het lezen bedenken de leerling bij elk stukje tekst een vraag. De vraagtekens die zij tijdens het lezen in de kantlijn hebben genoteerd, zijn een handig hulpmiddel.
6. Twee tweetallen proberen met elkaar antwoorden te vinden op de vragen. Ze schrijven de antwoorden onder de vragen.
7. Zijn er vragen waarop de leerlingen geen antwoord hebben gevonden? Vertel ze waar zij mogelijk de antwoorden kunnen vinden.
8. Tot slot bedenken de leerlingen twee vragen die zij aan een vlogger zouden willen stellen. Hebben ze een specifieke vlogger in gedachten?

Zo ja, misschien kunnen ze de vragen dan ook daadwerkelijk stellen via hun sociale media of als bericht onder een vlog op YouTube.

OPDRACHT 2

drietallen/
individueel

Een kenmerkschema invullen

De leerlingen proberen verschillende kenmerken van vlogs/vloggen in het schema in te vullen. Ze proberen dit eerst uit hun hoofd te doen. Wat ze niet weten zoeken ze op in de tekst.

Sleutelschema

kenmerken-
schema

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 3

drietallen/
klassikaal

Vragen beantwoorden over de tekst

Laat de leerlingen in drietallen de vragen beantwoorden. Bespreek de antwoorden klassikaal na.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 4

drietallen/
klassikaal

Oefenen met de woorden uit de tekst

De leerlingen maken de kruiswoordpuzzel met woorden uit de tekst in drietallen. Bespreek de opdracht klassikaal. Konden de leerlingen het woord vinden? Hebben ze er een mooie zin mee kunnen maken? Laat enkele leerlingen hun bedachte zin voorlezen.

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 5

in groepjes/
klassikaal

Een vlog maken

Bij deze opdracht maken de leerlingen een video/vlog.

- Ze brainstormen eerst in hun groepje wat het onderwerp van de video wordt.
- Daarna maken ze een stappenplan en taakverdeling. Ook bedenken ze welke spullen ze nodig hebben. Deze spullen verzamelen ze, of ze maken de benodigheden zelf. Denk hierbij ook aan het gebruik van een telefoon of camera.
- Tot slot laat elk groepje zien vlog/video aan de klas zien. Bekijk en bespreek met de groep de verschillende video's. Welke krijgt de meeste likes? Eventueel kunnen ze online geplaatst worden, mits hier toestemming van is van de leerlingen en hun ouders.

AFRONDING

klassikaal

Terugblik

Blik kort met de leerlingen terug op de les. Bekijk als afsluiting van de les samen het filmpje over "auteursrecht in twee minuten" op de website [auteursrechtvoorjou.nl](https://www.auteursrechtvoorjou.nl) of klik hier <https://www.auteursrecht.nl/>

Vraag de leerlingen wat ze in deze les geleerd over hebben auteursrecht. Wat wisten ze nog niet?

Lessen en filmpjes

Meer weten over auteursrecht?

Aan de hand van een aantal gratis lespakketten van KlasseTV worden leerlingen mediawijs gemaakt en leren ze ook wat het nut van auteursrecht daarbij is. Het gaat om video- en digibordlessen over onder meer 'mijn werkstuk', 'nepnieuws', 'beroemd worden' en 'foto's delen'. U vindt de lessen hier:

<https://klasetv.nl/pakket/wijsmetmediaomgaan/>

Speciaal voor de leerlingen is er een website over auteursrecht, waar alle voor hen relevante informatie over auteursrecht is opgenomen: auteursrechtvoorjou.nl. Ook voor leerkrachten en opvoeders is het uiteraard interessant om kennis te nemen van deze website.

Voor leerkrachten is er een speciale website: onderwijsenauteursrecht.nl waar u snel kunt vinden wat wel en niet mag, en welke regelingen er zijn getroffen voor gebruik in het onderwijs.

Antwoorden

OPDRACHT 1

Mogelijke vragen die de leerlingen kunnen stellen:

Bij het stukje **Vloggen, wat is het?**

Wat is een dagboek eigenlijk?

Waarom vloggen mensen?

Welke vloggers ken ik?

Bij het stukje **Geld verdienen met vloggen**

Hoeveel geld kunnen vloggers verdienen?

Waarom willen bedrijven vloggers betalen om reclame te maken?

Heb ik zelf wel eens een gesponsorde video gezien?

Bij het stukje **Waar moet je op letten als je gaat vloggen?**

Hoe kun je weten aan wie je toestemming moet vragen?

Waar staat dat een video gesponsord is?

Moet je alleen toestemming vragen of moet je ook wel eens betalen om iets te gebruiken?

Bij het stukje **Auteursrecht**

Heb ik wel eens toestemming aan iemand gevraagd om iets te gebruiken of iemand aan mij?

Wat moet je doen als iemand jouw werk op YouTube gebruikt zonder dat jij daar toestemming voor hebt gegeven?

Aan wie kun je doorgeven dat iemand ongevraagd iets van je heeft gebruikt?

OPDRACHT 2

Vloggen	
Een vlog is...	een soort dagboek, maar niet geschreven maar gefilmd.
Je krijgt veel kijkers als jouw vlogs...	1. leuk zijn 2. niet te lang duren
Je kunt met vlogs geld verdienen als...	1. je vlogs vaak bekeken worden 2. je reclame maakt in je vlog 3. je spullen verkoopt via je vlog
De belangrijkste regel die je moet onthouden als je gaat vloggen is...	Vraag toestemming als iets door iemand anders gemaakt is of als er iemand anders opstaat die dat misschien niet wil.
Jouw eigen vlogs worden beschermd door...	het auteursrecht

OPDRACHT 3

- Omdat veel kijkers fan zijn van de vloggers die ze volgen. Als de vloggers dan iets goed of lekker vinden, willen zij het ook. Zo kunnen de bedrijven meer spullen verkopen.
- B. dat de vlogger geld heeft gekregen om te zeggen dat hij iets goed vindt
- Zo kunnen kijkers zien wanneer iets reclame is of niet.
- mensen die naar video's/vlogs kijken
1. Een werk van iemand anders aanpassen zonder toestemming.
2. Je eigen naam onder het werk van iemand anders zetten.
- eigen antwoord

